

המשרד לעניני דתות

חוזר המנהל הכללי

מס' 91/7

המשרד לענייני דתות

חוזר המנכ"ל

הוראות * הודעות * מידע ושינון

בע"ה, ט"ו במרחשון התשנ"ב * ירושלים * 23 באוקטובר 1991

חוזר 91/7, סעיפים: 415-426

עמוד

3	415.	יוזמות המשרד לציון 500 שנה לגירוש יהדות ספרד
5	416.	סקירה כללית על אירועי שנת השבעים לרבנות הראשית
8	417.	הצעת קריטריונים לפעילות המיזם לקליטה רוחנית
11	418.	הבהרה בדבר אגרת רישום נשואין
11	419.	כנס חירום של המועצות הדתיות
12	420.	הקמת עירובין באתרי בניה חדשה
12	421.	תדריך להקמת עירובין
15	422.	הנחיות למניעת סכנות דליקה מנורות שבת
15	423.	תקנות הטוענים הרבניים (פירסום מעודכן)
18	424.	הנחיות להקמת בית-עלמין בהתיישבות ובקבוצים
19	425.	מלגות ללימודים על-יסודיים לשנת התשנ"ב
19	426.	מבצע התרמה בבתי-כנסת למען ילדי עולים

נספח:

21	על המחזה שיועלה לציון שנת ה-500 לגירוש ספרד
----	---

הוצאה לאור - המשרד לענייני דתות

סודר בסדר-צילום והודפס במדפיס הממשלתי, ירושלים

415. יוזמות לציון 500 שנה לגירוש יהדות ספרד

בשנת תשנ"ב ימלאו 500 שנה לגירושם של היהודים מספרד.

יהדות ספרד לפני הגירוש ולאחריו העמידה מתוכה יוצרים בעלי עושר רוחני שהטביעו את חותמם בעולם התורני ורישומם רב גם בעולם התרבות.

תרומתה של יהדות זו אשר ידעה פריחה ב"תור הזהב" ולאחריו מהווה אבן יסוד בתחומי היצירה התורנית-רוחנית של עם ישראל, יסודות הלשון העברית נקבעו ע"י יהדות זו.

עולם המיסטיקה והקבלה היהודית נק את מקורותיו מיהדות זו, הביטוי הרגשי העמוק ביותר של החיבה לציון, ירושלים וארץ ישראל המושחת על מקורות היהדות, חותמו נטבע בשירתו של ריה"ל.

ביוזמת השר פרופ' אבנר חי שאקי החליטה הנהלת המשרד לקיים מיגוון פעילויות נרחב לציון תרומתה החשובה של יהדות זו תחת הסיסמא: עיון והגות ביצירה הרוחנית התורנית-המוסרית של יהדות ספרד.

לשם כך הוקמה ועדת היגוי ציבורית בנושאיותו של הרשל"צ הרב הראשי לישראל הרב מרדכי אליהו שליט"א, כיו"ר הועדה נתמנה ד"ר יעקב הדני ומרכז הועדה מר שלום אדרי – מנהל המכללה להשתלמויות של המשרד. חברים בוועדה רבנים אנשי אקדמיה ואישי ציבור.

להלן היוזמות אשר יבואו לידי ביטוי במהלך השנה עפ"י המלצת ועדת ההיגוי הציבורית.

א. בכנס "יהדות בפעולה" סוכות תשנ"ב נורתה אבן הפינה של היוזמות והאירועים של המשרד בנושא. במסגרת זו התקיים יום עיון פתוח לציבור אשר דן בשלושה היבטים של הנושא:

א. מבוא היסטורי על התקופה מפי ד"ר שלום בר אשר.

ב. היצירה הרוחנית-תורנית של יהדות ספרד כפי שבא לידי ביטוי בגולת מרוקו מפי הרב החוקר משה עמאר.

ג. האנוסים – קידוש השם הלכה למעשה – מפי הרב אהרון כץ.

יום העיון הסתיים בצפייה בשיקופיות על בתי הכנסת בספרד מלווה בהסברים – מפי מר מאיר בן דב.

כמו כן הוצגה תערוכה של פריטים וחפצי אומנות ספרדיים, תצוגה של בובות בלבוש מסורתי ספרדי (מתקופת הגירוש) של הגב' גילי יפמן, ותצוגה של יצירות ספרותיות אשר בחלקן הוצגו פעם ראשונה בפני הציבור מתוך האוסף של הרב משה עמאר.

יום זה אשר הנושא המרכזי בו היה הדגש סביב מורשתם של גולי ספרד, הסתיים בהאזנה לרומנסות ספרדיות "מטולידו – לירושלים" של יהורם גאון, באירוע זה נכח השר לענייני דתות אשר פתח בדברי ברכה לקהל החוגגים.

ב. במסגרת "יהדות בפעולה" הפיק המשרד פלקט מיוחד לקישוט בסוכה של שש דמויות מגדולי יהדות ספרד תחת הסיסמא: "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל" – גדולי חכמי ספרד בזמן תור הזהב לפניו ואחריו, הדמויות כללו את: הרמב"ם, ר' יצחק – אלפסי (הרי"ף), הרמב"ן, ר' דון יצחק אברבנאל, ר' יוסף קארו (ה"בית יוסף"), ור' יצחק אבוהב בעל "מנורת המאור".

ג. סימפוזיונים – המשרד יארגן ארבעה סימפוזיונים בשיתוף עם מוסדות אקדמיים בנושאים הבאים.

א. תהליך גיבוש ההלכה – מתקופת הרי"ף ועד ל"שולחן ערוך".

- ב. גיבוש עקרי האמונה – התייחסות ליצירות: הכוזרי, משנתו של הרמב"ם, ו"חובת-הלבבות" לרבנו בחיי ועוד.
- ג. הערגה לא"י – ריה"ל, חידוש היישוב בצפת, טבריה עכו.
- ד. תורה-יוחכמה – התמודדות עם חיי היום יום קודש וחול. בסימפוזיונים ישולבו קטעי מוסיקה אנדלוסית וספרדית.
- ד. ימי עיון – במסגרת פעולותיה של המכללה התורנית הגבוהה להשתלמויות של המשרד יתקיימו אי"ה ימי עיון בשני צירים.
1. ימי עיון יחודיים למורשת התורנית של יהדות ספרד.
 2. במסגרת ימי העיון אשר מתקיימים במרוצת השנה יוקדש זמן להתייחסות בנושא הנ"ל.
- ה. קונגרס רבנים בינלאומי – המשרד יארגן קונגרס רבנים בן 3 ימים אשר יעסוק בדיונים סביב ספרות השו"ת של יהדות ספרד וכן בנושא קידוש ה', ויתמקד במספר יצירות תורניות של יהדות זו.
- ו. "שבת חזון" – בשבוע זה שבו הוחל הגירוש, מציע המשרד לרבנים ואנשי אקדמיה לקיים הרצאות ודיונים אקטואליים לציין את זכרם של קורבנות האינקוויזיציה.
 - ז. מקראה לשייכות ומוסדות תורניים – המשרד יפיק מקראה אשר תקיף את גדולי היוצרים ויצירותיהם התורניות, כמו כן תעסוק בשו"ת של התקופה ובעקבותיה.
- המשרד יעודד תלמידים אשר יכתבו חיבורים על יוצרים ויצירות מתוך המקראה ובעקבותיה, לחיבורים המצטיינים יוענקו פרסים.
- ח. עידוד יצירות –
1. המשרד יעודד כותבי יצירות בנושא המורשת הרוחנית תורנית ומסורתית של יהדות ספרד. יוצרים אשר כתבו ספרים בנושא יוכלו להגיש את בקשתם לסיוע בצירוף 3 ספרים לדוגמא, לידי עוזר ויועץ השר מר יהושע כץ.
 2. במסגרת פרס השר לשנת תשנ"ב יחולקו מספר פרסים ליצירות בנושא הנ"ל. פרטים וקריטריונים אצל הרב יעקב פרידמן מנהל אגף מוסדות וארגונים ועוזר ראשי למנכ"ל.
- ט. הצגת תיאטרון – מגילת ספרד – בבימוי הגב' רבקה מנוביץ. מהיחידה לטיפול הדרמה, מינהל החינוך הדתי. בשיתוף המשרד לענייני דתות.
- ההצגה תועלה שלש פעמים בפני קהל, בימים כ"ו-כ"ז בכסלו תשנ"ב (3-4.12.91) ג' ד' דחנוכה, פרטים והזמנת כרטיסים במשרד המכללה להשתלמויות – 02/551029.
- תקציר:
- ההצגה עוסקת בנושא: קידוש ה' בתקופת הגירוש, בייחודה של האמונה הזו אשר עליה הורגנו כל היום ובקשר שלנו היום במדינת ישראל, עם העבר נורא-יהודי ההוא.
- המחזה כתוב בסגנון מגילת זכרונות העוברת מאב לבנו.
- במחזה תיאור תלאותיו של נער, נצר ממשפחת אברבנאל, מיום שנחטף והוטבל לנצרות ועד שובו אל עמו ואלוקיו, מגילת הזכרונות מתגלה ע"י חוקר מהאוניברסיטה העברית שאף הוא מצאצאי אותה משפחה.

כאשר החוקר מצרף פרקו מדינת ישראל למגילת אבות־יהודי־הקדומה, נסגר מעגל כן 500 שנה. המחזה כתוב בסגנון היסטורי מוסיקלי, מתרחש בארמונות ספרד ומלווה במוסיקה מחול ותלבושות המשחזרות את המאה ה־15 בספרד. ההצגה מתרחשת על ארבע במות הפועלות סימולטנית כאשר עבר והווה מתחלפים ביניהם. ערכוב הזמנים משקף את הרעיון שהגורל היהודי אחד הוא בכל התקופות. מסירות הנפש של העבר ומורשתו הם הבסיס לקיומנו היום.

ההצגה מבוצעת ע"י תלמידי ובוגרי המרכז לתיאטרון דתי לנוער שע"י ביה"ס ציון עזרי.

י. מונוגרפיות – המשרד יפיק כ־20 מונוגרפיות של אישים, אנשי רוח וענקי היצירות התורניות מתקופת "תור הזהב" לפניו ואחריו; מונוגרפיות יצוינו פרטים מלאים ככל האפשר על האישים שיכללו, קורות חיים, שמות היצירות והשפעה לדורות, במידה ויש תמונה מסורתית תפורסם. המונוגרפיות יודפסו על פלאקט מעוטר, אשר יהא אפשר לתלותו בבתי כנסת ובמוסדות תורניים בפניה שתיוחד לכך במטרה להפיץ ולהקנות לציבור הרחב מידע על מורשתם של גדולי יהדות ספרד.

יא. עידוד למידה – מוסדות תורניים אשר מעוניינים לעסוק בלמידה על המורשת הרוחנית תורנית של יהדות ספרד יוכלו לפנות למשרד הדתות, למרכז הוועדה הציבורית בנושא, על מנת לבדוק ולבחון אפשרות סיוע בנושא.

יב. עידוד יוזמות – המשרד יעודד יוזמות ייחודיות של מוסדות ואירגונים הפועלים במסגרת הנושא כפי שהוגדר ע"י המשרד. במסגרת זו אושרו מספר פעולות וחלקן אף בוצע כדוגמת הכינוס העולמי אשר נערך ביוזמת המחלקה לספרות של עם ישראל באוניברסיטה ברא"ל. בימים אלו אושרה פעילות נוספת של המחלקה לספרות משווה באוניברסיטת ברא"ל, שעומדת להפיק כנס בינלאומי תחת הכותרת: "בזכרוננו – חרותנו", אשר יכלול מרכיב אמנותי – מחזה תיאטרלי מוסיקלי, שנושאו יהיה ויכוח הרמב"ן בטורטוסה; וכן מרכיב אקדמי שיכלול הרצאות ופנל דינונים.

יג. חידון עולמי – המשרד לענייני דתות בשיתוף ועידת רבני אירופה, יקיים חידון עולמי ייחודי במסגרת הנושא המרכזי שהמשרד הגדיר. לצורך החידון יפיק המשרד חומר לימודי מוגדר.

החידון מיועד לבני ישיבות ומוסדות תיכוניים תורניים בארץ ובגולה. שלבי החידון ופרטי יפורסמו בהקדם.

יד. סיור לימודי בספרד – המשרד יעודד יציאת משלחות נוער, סטודנטים ואנשי ציבור.

הסיור יהא תחת הכותרת: בעקבות גדולי וחכמי תור הזהב ועד לגירוש. כמו כן הסיור יתמקד בשרידי בתי הכנסת הספרדיים.

בטרם סיור יקיים המשרד סימנריונים ללמידה על נושאי הסיור אוכלוסית היעד: בשל התקציב המועט שעומד לרשותינו יפנה המשרד רק למוסדות הקשורים עמו. פרטים על הסיור והמסלול יפורסמו בנפרד.

416. סקירה כללית על אירועי שנת השבעים לרבנות הראשית לישראל

בחלוף 70 שנה לייסוד הרבנות הראשית לישראל, ע"י מרנן הגאונים הראשון לציון הרב יעקב מאיר זצ"ל והרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, החליטו השר לענייני דתות, פרופ' אבנר חי שאקי, והמנכ"ל, מר שלמה בקיש, להקים וועדה ממלכתית אשר תציין בסדרה של אירועים ופרסומים את מפעליה של הרבנות כ־70 שנות קיומה.

חברי הוועדה הינם רבנים ואנשי ציבור, הפועלים שלא על מנת לקבל פרס. להלן, ניתנת סקירה תמציתית של חלק מהפעילות העניפה.

אירועים

אירוע פתיחה. במעמד נשיא המדינה, הרבנים הראשיים, השר לענייני דתות, מנכ"ל המשרד ומאות רבני ישראל נערך טקס פתיחת האירועים ב"היכל שלמה" בירושלים. בטקס הוצג סרט וידאו מיוחד על תולדות הרבנות.

ימי עיון למחנכים. נערכו ימי עיון למחנכים מהסקטור הממלכתי, הדתי והכלכלי, בהם השתתפו הרבנים הראשיים ורבנים אחרים. בימי העיון נערך דיון על התמודדות הרבנות עם בעיות הזמן.

יום עיון לרופאים. יום עיון מיוחד לרופאים יעסוק בבעיות של רפואה ודת בימינו.

יום עיון בנושא "טכנולוגיה והלכה". נערך יום עיון בנושא טכנולוגיה והלכה, יום העיון נערך ביום הראשון למלחמת המפרץ ולא בוטל על אף המצב ששרר באותה תקופה.

מכון התורה והארץ. מאות רבנים וציבור נרחב נטלו חלק בכנס שעסק במצוות התלויות בארץ.

כינוס בוגרי הכשרות. 500 איש השתתפו בכנס בוגרי הכשרות חו"ל של תנועת "בני עקיבא" העולמית.

כינוס בוגרי אריאל. בכנס בוגרים של רבנים בוגרי מוסדות אריאל שנערך במשך שלושה ימים בירושלים הוקדש מושב מיוחד לשבעים שנות הרבנות הראשית.

בתי דין לממונות. 250 רבנים ודיינים השתתפו בשלושה ימי עיון שעסקו בהקמת בתי דין לממונות.

ימי עיון לתלמידים. סדרת ימי עיון לתלמידים ולמגורים אחרים נערכה בירושלים ובתחכי הארץ.

בני עקיבא. חודש אלול הוכרז כחודש הרבנות הראשית בסניפי תנועת בני עקיבא וכמהלכם חולק ע"י הוועדה חומר הסברה לכל חניכי התנועה.

תחרויות ופרסים

פרסים לרבנים. הוכרז על תחרות פרסים בין הרבנים שיעמיקו את הפעילות בקהילותיהם וירחיבו את ציבור השוחרים לפתחם.

חידונים. ייערכו חידונים מקומיים וחידון ארצי אשר יתבססו על הספר "שבעים שנה לרבנות" בהוצאת הוועדה. מנהל האגף לחינוך דתי במשרד החינוך המליץ לחלקו לתלמידים, ללמוד בו על הרבנות הראשית ועל עשרת הרבנים הראשיים שקמו לה לרבנות הראשית, ולבחון את בקיאותם בו בחידונים מקומיים ובחידון ארצי.

תחרות חיבורים. נערכת תחרות חיבורים על הרבנות הראשית שלזוכים בה יוענקו מילגות לימוד נכבדות. עד כה נחקבלו עשרות פניות שמהן תיבחרנה הטובות שבהן.

תחרות לסטודנטים למשפטים. תחרות מקבילה עתידה להתקיים בקרב הסטודנטים למשפטים, שיוזמו לכתוב על הפסיקה ההלכתית ברבנות הראשית, תוך הדגשת עדכניות הפסיקה והעיסוק בעניינים ציבוריים שעל הפרק.

פרסומים

תערוכה ניידת. הוקמה תערוכה ניידת המתארת את תולדות הרבנות הראשית מאז ייסודה, את שלל מפעליה בהנהגת האומה ואת הפעילות שאפיינה כל אחד מהרבנים הראשיים שעמדו בראשה מאז ייסודה ועד היום.

התערוכה נדדה בישובים שונים, התאכסנה במתנס"ים, מרכזים קהילתיים ובתי"ס תיכוניים וקצרה שבחים רבים.

מדליון. בימים אלה מופק מדליון ממלכתי לציון יובל ה-70 עליידי החברה הממשלתית למדליות. ספר "שבעים שנה לרבנות הראשית". הופק ספר עיון ולימוד ושמו "שבעים שנה לרבנות הראשית". הספר הופק בכריכה רכה עבור ביתה"ס, ובכריכה קשה. הספר כולל פרק הדן בפסיקת הרבנות בימינו. ספר היובל. מעבר לספר שכבר יצא, הוחלט להוציא ספר ברמה גבוהה יותר. ספר זה יחולק לשלושה חלקים – הסטורי, פסיקתי והגותי וייכתב במשולב עם מכון צומת, שאול מייזליש ואנשי אקדמיה.

כרזות עם צילומי הרבנים. יצאה לאור סדרה של תצלומי צבע במתכונת כרזה, ובהם דמויות הרבנים הראשיים לקישוט הכתלים במוסדות חינוך דתיים, בבחינת "והיו עיניך רואות את מורידך".

אנציקלופדיה לרבני ישראל. האנציקלופדיה לרבני ישראל תנציח את רבני ישראל שכינהו בארץ מאז כינונה של הרבנות הראשית. מדובר במאות רבנים שכינהו בערים, בשכונות, בכפרים ובהתיישבות, ובהם גדולים וענקי רוח, שזכרם התכסה באבק ברבות הימים. הכוונה היא להנציחם בספר מונומנטלי, שישמר זכרם לדורות הבאים. בימים אלה כבר שוגרו כאלף פניות לצאצאיהם, על מנת שימציאו חומר על אודותיהם.

אנציקלופדיה לרבני התפוצות. במקביל לאנציקלופדיה לרבני ישראל תצא לאור אנציקלופדיה המתעדת את רבני התפוצות.

ספר על חיי הרב הרצוג זצ"ל. נערכה סעודה חגיגית עם הנשיא לרגל הוצאת ספר על הרב יצחק אייזיק הרצוג זצ"ל שהיה הרב הראשי לישראל.

בסעודה השתתפו הרבנים הראשיים, הרב י.מ. לאו, השר לענייני דתות, מנכ"ל המשרד וכן 200 דיינים, רבנים ואישי ציבור.

סרט טלוויזיה. בקרוב יוקרן בטלוויזיה הכללית סרט המוקדש לשבעים שנות הרבנות.

חוברת לילדים. חוברת לילדים בשיתוף עם ת"ת עצמונה בנושא הרבנות (החוברת בתהליך עיבוד). קלטות וידאו. מופקות קלטות וידאו בענין "כשרות והרבנות" במטרה לחזק את מעמד הרבנות גם בנושא הכשרות, על כל ענפיו.

מושב חגיגי בכנסת. הכנסת תציין את מלאת 70 שנה לייסוד הרבנות הראשית במושב חגיגי מיוחד. בכך תבטא הכנסת את הערכתה למעמדה הממלכתי של הרבנות הראשית לישראל.

417. הצעת קריטריונים לפעילות המיזם לקליטה רוחנית

פרק א: מבוא

המיזם לקליטה רוחנית במשרד לענייני דתות, החל לפעול לפני כשנה. קצב ההתפתחות של פעילותו עומד ביחס ישר לקצב העלייה שכידוע הולך ומתחזק, כאשר הציפיות הן שהעלייה תלך ותגבר בעזרת השם עוד ועוד.

הנחת היסוד שהיא נר לרגלנו, אומרת: כי הקליטה הרוחנית היא מסד לקליטתם החברתית והתרבותית של העולים ובה טמון הסכוי להשתרשותם בארץ, לבנות ולהיבנות בה.

במהלך שנת קיומו של המיזם, התברר לנו כי הפעילות מסתעפת ומתענפת לנושאים רבים ומגוונים. אי לכך הורגש הצורך בגיבושם של קריטריונים ואמות-מדה שינחו את המיזם בפעולות הסיוע שלו ובהקצבותיו על בסיס ענייני ושוויוני.

הוקמה ועדה לצורך זה. עד עתה קיימה הועדה שש ישיבות שנתמשכו על יותר מעשרים וחמש שעות, ועוד רבה המלאכה.

להלן הצעת-ניסוח של הקריטריונים שגובשו. נהיה קשובים לכל הערה ולכל הצעה מועילה.

פרק ב: עקרונות

1. המיזם מסייע בתיכנון, בהכוונה ובמימון חלקי של הפעילויות. המיזם אינו מתקצב את המכלול השלם של הפעילויות.
2. תינתן העדפה לפעילויות של המועצות הדתיות בסעיפים מסוימים (שיעורים ביהדות והכנה לבר-מצוה).
3. טכסים לבר-מצוה ולבנות מצוה ייערכו לקבוצות גדולות בלבד, במדת האפשר יצורפו לטכס אחד בני ישובים סמוכים.
4. מגמת המיזם היא – ניצול יעיל של התקציב לצורך פעילויות רבות ככל האפשר, גם מעבר ליכולת התקציבית שלו.
5. בהתאם לזה, יש לשתף בכל פעילות גורמי-מימון רבים ככל האפשר (הרשות המונציפלית של מקום האירוע, משרדי ממשלה אחרים הקשורים לנושא, ארגונים וואלונטריים וכדומה).
6. המיזם לא יידרש לפעילויות שהן מתוקצבות על פי חוק או בכל דרך אחרת.
7. המיזם יבצע נוהל פיקוח ובקרה על כל הפעילויות הממומנות על ידו.
8. הגורמים שנהנים מסיועו של המיזם, יידרשו להדגיש בפרסומים שלהם את שותפות המיזם לאירוע.
9. הקצבות המיזם יועברו לגורם המבצע רק לאחר ביצוע הפעילות והדיווח עליה במפורט.
10. הקריטריונים מנחים את פעילות המיזם והקצבות הסיוע שלו במקרים של שיגרה. הועדה לקליטה רוחנית רשאית לדון בכל בקשה לגופה ולהחליט בהתאם.
11. חברי צוות ההיגוי מוזמנים לקחת חלק בפעילויות המיזם, כולל שבתות עיון.

פרק ג: קריטריונים

1. הגדרות

- 1.1 המיזם - מחלקה במשרד לענייני דתות שיעודה הוא ליזום ו/או לבצע פעילויות נדרשות בתחום הקליטה הרוחנית של העלייה.
- 1.2 מוסדות תורה - ישיבות, ישיבות-הסדר, ישיבות תיכוניות, אולפנות, סמינרים, בתי-ספר ומכונים תורניים. כל המוסדות המנויים כלולים במינוח "מוסדות תורה" לענין נוהל זה.
- 1.3 מועצה דתית - גוף שהוקם על פי חוק שרותי הדת היהודיים לשם סיפוק שרותי דת לאוכלוסיה בתחומי הרשות המקומית שבה הוא פועל.
- 1.4 ארגונים - גופים צבוריים הרשומים אצל רשם העמותות ומוגדרים על ידי שלטונות המס כמוסדות ללא כוונת רווח.
- 1.5 שעוריי-הדות, כיתות-אולפן, הרצאות, סמינריונים, ימי-עיון וסכסכים יוגדרו תוך כדי גיבוש הקריטריונים.

2. שעוריי-הדות

- 2.1 השתתפות המיזם תינתן אך ורק לשעורים קבועים המתקיימים לפחות פעם בשבוע.
- 2.2 מספר המשתתפים בשעור לא יפחת מחמשה-עשר איש, עולים חדשים.
- 2.3 סכום ההקצבה לכל שעור בודד הוא - 25 ש"ח, שיעור המאורגן על ידי מועצה דתית יתוקצב בסך - 35 ש"ח לשיעור.

3. הרצאות

- 3.1 המספר המזערי של המשתתפים בהרצאה הוא לא פחות משלושים איש; משך ההרצאה לענין סעיף זה הוא: 90 דקות.
- 3.2 השתתפות המיזם בהוצאות הכרוכות בהרצאה (כולל הסעות), היא בשיעור של 50% מהעלות הכוללת ולא יותר מחמשים ש"ח.

4. כיתות-אולפן, שיעורי-עזר והעשרה

- 4.1 כיתת אולפן היא כיתה מיוחדת עבור עולים חדשים לשם השתלמות בלמודי יהדות. כיתות כאלה מופעלות במסגרת אולפנים או במוסדות-תורה.
- 4.2 למודי-היהדות בכיתת אולפן מתקיימים בנוסף על תוכנית הלומדים הרגילה.
- 4.3 כיתת-אולפן תתקצב על ידי המיזם בסכום מירבי של - 25 ש"ח לכל שיעור.
- 4.4 שעורי-עזר ביהדות וכן שעורי-העשרה הניתנים לבוודים הלומדים במוסדות-חנוך או לקבוצות קטנות שאינן מהוות כיתה - יתוקצבו בסך של עד - 10 ש"ח לשיעור.

5. ימי-עיון וסמינריונים

- 5.1 שבתות-עיון. המיזם משתתף באירוח עולים לשבתות עיון במוסדות התורה, על פי הכללים דלהלן:

- א. מספר המשתתפים לא יפחת מחמשים ולא יעלה על מאתיים.
- ב. השתתפות המיזם היא בסך - 30 ש"ח לעולה עבור אירוחו בכל השבת.

- ג. באירוח חלקי - השתתפות המיזם היא בסך - 8 ש"ח לארוחת עיבור כל עולה.
- 5.2 ימיעין בחול. מספר המשתתפים לא יפחת מחמשים ולא יעלה על 200. השתתפות המיזם היא בסך - 15 ש"ח ליום עיבור כל משתתף.
- 5.3 סמינריונים. הסמינר ייערך בתנאי פנימיה וימשך 2 עד 3 ימים. מספר המשתתפים לא יעלה על מאתיים ולא יפחת מחמשים. השתתפות המיזם בהוצאות הסמינר היא: - 25 ש"ח ליום עיבור כל משתתף.
6. הכנה לבר-מצוה / בתי-מצוה
- 6.1 קורס הכנה לבר-מצוה, מתקיים במשך שלושה חודשים; בתקופה זו ירוכזו הנערים ל-60 שעות לפחות, מהן שלושים שעות פרונטליות בלימוד עיוני על התכנים של המצוות ואופן קיומן, ו-30 שעות נוספות בטיולים להכרת הארץ, בסיורים למודיים ובהכרת מושגיה היהדות על ידי אמצעי המחשה.
- 6.2 מספר משתתפים מזערי לקורס הוא חמשה-עשר נערים.
- 6.3 סכום ההקצבה לקורס הוא: - 3000 עד - 5000 ש"ח, בכפוף לתנאים המפורטים להלן. קורסים המתקיימים על ידי מועצות דתיות, יתוקצבו בסכום נוסף לפי שקולי הועדה.
- 6.4 ההפרשים בגודל ההקצבה מוכתבים מתוך הנתונים דלהלן: מספר המשתתפים, תקופת הקורס ומספר שעות הלימוד, הצורך בהסעות, לזוי ואירוח.
- 6.5 הסכומים האמורים אינם כוללים מענק תש"ק ומענק לקיום המסיבה.
- 6.6 קורסי-הכנה לבנות מצוה, זכאים גם כן להשתתפות המיזם בהתאם לעלויות.
7. מסיבות ברי-מצוה / בתי-מצוה
- 7.1 בגמר קורס הכנה לבר-מצוה, מתקיימת בדרך כלל מסיבת ברי-מצוה משותפת לנערים או לנערות שהשתתפו בקורס. במסיבה משתתפים גם בני-משפחה, אורחים ומכובדים.
- 7.2 המיזם משתתף בהוצאות המסיבה הכוללות: כיבוד, קישוט, הגברה ותוכנית אמנותית. השתתפות המיזם היא לפי השעורים דלהלן:
- א. במסיבה לקבוצה בודדת - סך - 10 ש"ח לכל משתתף (נער או נערה ומבוגרים הנלווים אליהם).
- ב. במסיבה משותפת לכמה קבוצות, לא פחות משלוש שבכל אחת מהן עשרה נערים/נערות, תעמוד השתתפות המיזם על סך - 15 ש"ח לכל משתתף (כנ"ל). שיעור זה נקבע כדי לעודד חגיגות ברי-מצוה ברוב עם.
- 7.3 במסגרת המסיבה יוענק שי למשתתפים בוגרי הקורסים: לכל נער - סדור וטלית; ולכל נערה - סדור ופמוט.
8. תשמישי-קדושה (תש"ק)
- 8.1 תפילין לנערים בני-מצוה יוענקו על פי התנאים הבאים:
- א. שתי המלצות של שנים מתוך שלושת האישים המפורטים: הרב של הישוב בו מתגורר הנער או רב ביהכ"נ בו הוא מתפלל, יו"ר המועצה הדתית המקומית או ראש המוסד החנוכי בו לומד הנער.

- ב. התחייבות של הורי הנער או מחנך שהנער הוא תחת פיקוחו, כי התפילין ישמשו את הנער לקיום המצוה, ולא ישרתו שום מטרה אחרת.
- 8.2 תפילין למבוגרים יסופקו בהנחה של 50%, על סמך המלצות של הרב המקומי וראש המועצה הדתית; כמו כן תידרש חתימה על התחייבותו של המקבל לפי טופס שיוכן לצורך זה.
- 8.3 חלוקת תש"ק (טליתות, סדורים וחומשים) תבצע באמצעות רכזי הקליטה הרוחנית במחוזות ועל פי המלצת המועצות הדתיות.
9. הווי דתי
- 9.1 חגים ומועדים. סדר יפסח לעולים יתוקצבו כדלהלן:
- א. אירוח ליל הסדר בלבד, - 15 ש"ח עבור כל עולה;
- ב. אירוח ליל הסדר וליום החג הראשון - סך 40 ש"ח לכל עולה.
- 9.2 המיזם יעודד פעילות לקרב את העולים להווי בית הכנסת בתקופת הימים הנוראים, הוראת סדר התפילה ותכני החגים.
- 9.3 המיזם יעודד אירוח עולים בכל חגי ישראל ובמיוחד בחג הסוכות שהוא חג האושפיזין.
- 9.4 טיולים ועלייה לרגל בחגים, יאורגנו ויתבצעו על ידי המיזם בכוחות עצמו.

418. הבהרה בדבר אגרת רישום נשואין

1. למרות האמור בהודעה על תעריפי האגרות, בסעיף המדבר על הזכאות להנחות (א-5), שההנחות מתייחסות לתעריפים האמורים בסעיפים (3) ו-(4) בלבד, יש להעניק הנחה לכל הזכאים הנזכרים בסעיף, גם במקרים דלהלן:
- * הוצאת תעודת רווקות (לצורך רישום נשואין במקום אחר).
 - * קבלת העתק תעודת נשואין, כתובה או כל מסמך אחר.
 - * קבלת אישור על רישום נשואין.
2. הזכאות להנחה על פי הרשימה בסעיף הנזכר, היא תקפה גם במקרה שרק אחד מבני הזוג נימנה על הזכאים.

419. כנס חירום של המועצות הדתיות

כנס חירום שדן במצבן הכלכלי החמור של המועצות הדתיות, נערך בירושלים ביום שלישי ל' תשרי תשנ"ב (8 באוקטובר 91). בכנס נמסרו נתונים על הגרעון התקציבי שנוצר בתקציביהן של המועצות הדתיות עקב הגידול באוכלוסיה אותה הן משרתות וכן בשל הרחבת פעולותיהן לרגל קליטת העלייה. שר הדתות פרופ' אבנר חי שאקי פתח את הכינוס וכיטא את "האני מאמין" שלו על תפקידי ראשי המועצות הדתיות בתחומים השונים וחשיבותן התנוכית והחברתית.

השר הדגיש כי הצלחת פעילותה של מועצה דתית תמך כהצלחתה בהפצת תורה בקרב האוכלוסיה שבתחומה, ומספר בניי הנוער שהצליחה להביא לשמיעת דברי תורה.

השר הביע תודה לכל ראשי המועצות הדתיות, וכן לראשי המשרד ולהנהלתו, על פעילותם הרבה. סגן השר אמר שללא הקמת קבוצת השפעה חזקה רצינית ומאוחדת לא יתאפשר שינוי במדיניות האוצר לגבי מקומן של המועצות הדתיות במסגרת התקציבית הכללית.

בדבריו של המנכ"ל באו לביטוי המאמצים שעושה המשרד כדי לספק את הצרכים, בין השאר ציין את העובדה שלאחר קפאון של שנתיים השיג המשרד את שיחרורם של כעשרים מליון ש"ח מתקציב הפיתוח לבניית מקוואות ושיפוץ של הקיימות, וסכום דומה לצורך בנייתם של בתי-כנסת, אכן אין זה ממלא את כל הצרכים אך יש בכך התקדמות לעומת הקפאון שהיה נחלת העבר. בדבריו העלה גם הצעה להקים גוף אשר יביא לתודעת הצבור והגורמים הממלכתיים את הצורך הדחוף בהגדלת התקציבים עוד בשנה זו.

המנכ"ל קרא לראשי המועצות הדתיות לייעל ולשפר את המערכת הניהולית, למרות הקשיים התקציביים, כדי להשקיע את המשאבים בשירותי דת ושיעורי תורה.

סמנכ"ל בכיר עו"ד זאב רוזנברג, האחראי על פעילות המועצות הדתיות, ציין כי התקציב השוטף של המועצות הדתיות, עלה מ-31 מיליון ש"ח ל-48 מיליון ש"ח, עליה ניכרת במספרים ריאליים, אך רחוקה עדיין מלהשביע רצון.

420. התקנת עירובין באתרי בניה חדשים

לאחר משא ומתן ותכתובת בנדון, באנו לכלל הסכמה עם מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון מר אריה בר, כי "כל התקנת עירובין באתרי בניה חדשה תטופל על ידי משרד הבינוי והשיכון". בהקשר זה אנו מפרסמים להלן תדריך בדבר הקמת עירובין (ראה הסעיף הבא).

421. תדריך להקמת עירובין (על בסיס צורת הפתח)

כידוע, נושא העירובין מסמל את האחדות בעם ועירוב הרחוק בקרוב והפיכתו ליחידה אחת: העירוב מאפשר לטלטל בשבת. ברוב מקומות הישוב בארצנו, סומכים על העירוב כדי להתיר את הטילטול ועל כן ראוי הנושא לתשומת לב. להלן הדרכה טכנית מסייעת עבור העוסקים בהקמת עירוב ובאחזקתו.

צורת הפתח הינה שני עמודים שמעליהם מתוח חוט, החוט צריך להיות מתוח במידה האפשרית כדי שלא יתנדנד ברוח (ציור א'). אם החוט שוקע (כבציור ב') והשקיעה היא מעל שלושה טפחים – יש פוסקים שפוסלים את העירוב; אם נפל החוט וירד למטה מעשרה טפחים ביחס לקו הקרקע, נחשב אותו קטע לפרוץ, והעירוב פסול לכל הדעות.

א. עמודי-ברזל

1. לצורך עמודים יש להשתמש בצנורות מברזל מגולוון שלושה צול, באורך של ששה מטר; עובי דופן פנימי 2.2 מ"מ, (צנור בעובי של 2 צול לא חזק מספיק, ומתכוּפף במשך הזמן).
2. מרחקים – המרחק בין עמוד לעמוד הוא בין 30 ל-40 מטר, תלוי היכן נופל מיקום ההצבה, מרחק גדול יותר לא רצוי, הואיל והפרשי הטמפרטורה המשפיעים על החוט גורמים לכך שהחוט מקבל "בטן" דבר שעלול לפסול את העירוב.

3. עומק החפירה לצורך הצבת העמוד הוא בין 1 מטר ל-1.20 מטר. קוטר החפירה – רצוי שיהא כמה שאפשר קרוב לקוטר העמוד, למלוי החלל יש להשתמש בחומר שנמצא בסביבה כמו כורכר, אבנים קטנות ושפיכת חול מלמעלה והידוק במכבש, או לחלופין קוטר בשיעור של 40 ס"מ ומלוי של 3 – 7 דליים מלט, חלוי בטיב הקרקע, רצוי הוא לבצע את הצבת העמודים בהתייעצות עם מהנדס המועצה.
4. סגירת הפתח העליון של חלל העמוד, תיעשה על ידי רתוך בתוספת וו עבור קשירה היקפית או צורת V לקשירה בין העמודים.
5. סוג החוט – ברזל מגולוון בעובי 1.4 – 1.8 מ"מ. לאור הנסיון ניתן לקבוע שככל שהחוט עבה מדי אינו גמיש למתיחה וגם נשבר ביתר קלות.
6. לחלופין, ניתן להשתמש בכבל-שדה (הקרוי בלע"ז: קופר-פילד) עם שני גידי נחושת, חוט זה מאריך ימים, אבל דא עקא שהוא יקר בעשרת מונים מחוטי ברזל וגם הוא פגיע במקרה של דליקה.
7. אפשרות נוספת היא להשתמש בכבל-פלדה שהינו החזק והמאריך ימים ביותר מכל החלופות, אבל גם היקר מכולם. חסרונו הבולט, שבפגיעה של כלים מכניים החוט לא נקרע, אלא גורם לעקירת העמוד או לכיפוף.
8. בפתחי כניסות ומעברים למכונות יש להוסיף על גובה העמוד מטר, כך שיהא גובהו בסך הכל 7 מטר, מהם 1.2 מטר משוקע באדמה בצירוף עוגן.

ב. עמודי עץ:

אפשר להשתמש בעמודי-עץ מהסוג של עמודי טלפון. עמודים אלה יציבים ביותר, לא חשופים לפגיעה בחוט עקב גובהם הרב, החסרון שלהם הוא בעלות הגבוהה של ההשקעה הראשונית וכן עקב משקלם הרב יש הוצאות הובלה בפיוזורם ובהצבתם, כמו כן הם פגיעים במקרה של דליקה.

ג. עירובין בשיטה ממוחשבת

בשנים האחרונות נוסתה שיטת עירובין עם בקרה אלקטרונית ממוחשבת, דהיינו: כתחליף לבדיקה שבועית כל יום חמישי ושישי על ידי איש אחזקה שיוצא לשטח רגלי או עם רכב במקום שתנאי השטח מאפשרים את זה, והוא בודק מקרוב את שלמות מערכת העירובין, הקימו כתחליף לכך סוג של עירובין בדומה לגדרות הבטחון שבשימוש צה"ל, הקשור לחדר בקרה שיושב בה איש האחזקה ורואה על המסך אם נוצר קרע או תקלה אחרת שפוסלת את העירוב, כמו כן נותנת לו הבקרה האלקטרונית את האפשרות לאתר את מקום התקלה. מבחינה הלכתית יש כאן יתרון שהבדיקה היא מתמדת ומתבצעת בו זמנית בכל ההיקף של העירוב.

הבקרה האלקטרונית נותנת אינדיקציה לגבי כל תקלה אפשרית הפוסלת את העירוב, היא מתריעה לא רק במקרה שחוט העירוב נקרע, אלא גם במקרים של קריסת החוט עד לגובה 2 מטר, של נטיית העמוד ביותר מששים מעלות ושל נפילת החוט מהעמוד.

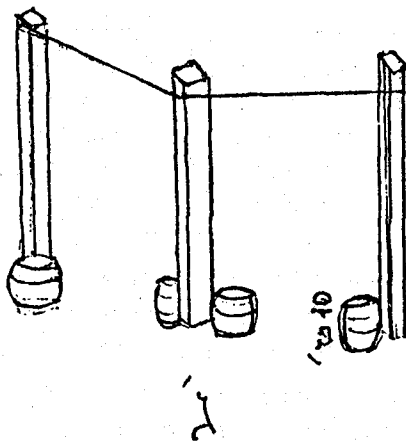
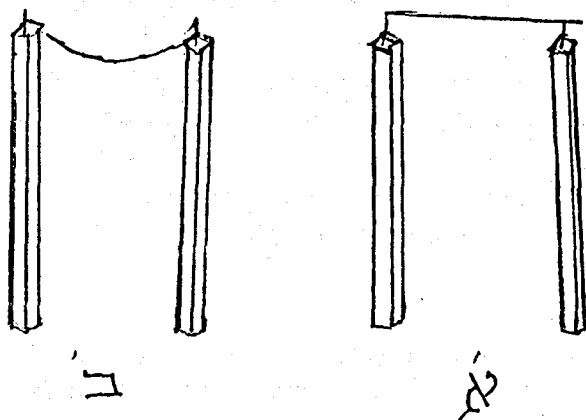
העירוב הממוחשב הותקן לפי שעה באורח נסיוני בפתח-תקוה, מובן כי ההתקנה נעשית בפיקוחם ובאישורם של הרבנים הראשיים של פתח-תקוה. ניהול התכנות על ידי המחלקה למיכון ושרותי המידע במשרדנו.

לעומת כן, יש גם חסרונות בעירוב הממוחשב, והם: בהקמתו של עירוב כזה לא ניתן לנצל את התנאים שבשטח, כבעירוב רגיל, שבו ניתן להשתמש בעמודי מתח גבוה או עמודי טלפון על ידי הצמדת לחי (ראה ציור ג') כמו כן לא ניתן לנצל את התנאים הטופוגרפיים.

עלותו של עירוב ממוחשב הוא גבוה ביותר. יש צורך בהשקעה ראשונית ניכרת בהקמתו של תדר בקרה וכן בהקמת התשתית לעירוב: מלבד זאת הוא גם צורך באופן שוטף חשמל ומאיידך אינו חוסך בכוח אדם לעומת אחזקתו של עירוב רגיל.

בסיכום: הואיל ועדיין לא נשלמו כל הבדיקות בפועל בעבודה בשטח וכמו כן טרם נמסר הפרוייקט למועצה הדתית, לפיכך אי אפשר להסיק מסקנות בנידון.

התדריך הוכן ומוגש ע"י מנהל המחלקה למקוואות ועירובין במשרדנו מר אברהם ברק.

422. הנחיות למניעת סכנות דליקה מנרות שבת וחג

1. יש להקפיד שלא תהיה גישה לילדים למקומות שבהם מצויים גפרורים ונרות.
 2. ילדים יורשו להדליק נרות, רק כאשר מצויים מבוגרים במקום.
 3. מומלץ שגם אנשים מוגבלים לא ידליקו נרות אלא במקום שבו מצוי מבוגר שאינו מוגבל.
 4. כל זמן שהנרות דולקים ימצא אדם מבוגר במקום.
 5. מותר להדליק נרות רק על משטחים בלתי דליקים כגון שיש, זכוכית או מתכת.
 6. בכל מקרה עדיף שהנרות יעמדו על כן מתאים (פמוטים, צלחת בלתי דליקה וכדומה).
 7. אין להדליק נרות סמוך או מתחת למוצרים דליקים כגון ספרים או וילונות.
 8. אין להניח נרות במקום שרוח יכולה לגרום להפלת הנרות או להפלת חומר בוער לאזור הנרות או להסתת הלהבה לכיוון חומר בעירה.
- ההנחיות נמסרו לנו לצורך פירסומן על ידי נציב כבאות והצלה במשרד הפנים מר יעקב מרקוביץ. תודתי מתונה לו.

423. תקנות הטוענים הרבניים

(מעודכן לפי התיקון האחרון (18 ביולי 91))

1. אדם שאיננו עורך דין לא ייצג בפני בתי הדין הרבניים אדר אחר ולא יטען ולא יעשה כל פעולה אחרת בשמו דרך עיסוק, אם בתמורה אף שלא בדרך עיסוק, אלא אם כן קיבל רשיון של טוען רבני לפי תקנות אלה (להלן-רשיון).
2. בית הדין הרבני הגדול יתן רשיון למי שנתקיימו בו התנאים האלה:
 - (1) הוא תושב ישראל ומלאו לו עשרים ושלוש שנים;
 - (2) הוא נשוי או היה נשוי;
 - (3) למד בישיבה לפחות 4 שנים לאחר שמלאו לו שמונה עשרה שנה; או זכאי לתעודת גמר של מוסד חנוכי, שהכיר בו, לענין זה בית הדין הרבני הגדול.
 - (4) עמד בבחינות שנערכו על ידי בית הדין הרבני הגדול או על ידי ועדה שמונתה על ידי לשם כך;
 - (5) מבחינת אפיו ואורח חייו הוא ראוי לשמש טוען רבני.
3. תקפו של הרשיון יהיה לחמש שנים לפי הלוח העברי החל מאחד בתשרי של שנת הוצאתו; אולם רשאי בית הדין הרבני הגדול לבטל את הרשיון בכל עת לפני תום תקופת תקפו אם הוכח לו כי בעל הרשיון הוא בגדר האנשים שסעיף 5 חל עליהם, ובלבד שניתנה לבצל הרשיון הזדמנות להשמיע דברו.

ייחוד פעולות

מתן רשיון

תוקף הרשיון

- פסור מבחינות
3. א. בית הדין הרבני הגדול רשאי לפסור מהבחינות הנערכות לפי תקנה 2(4) או מקצתן:
- (1) מי שכשיר להתמנות דיין;
 - (2) מי שכשיר להיבחר רב עיר.
- חידוש רשיון
4. (א) הרשיון יחודש בתום תקופת תקפו, אם הגיש בעל הרשיון בקשה בכתב לבית הדין הרבני הגדול ובתנאי שהמבקש הוא תושב ישראל ואיננו בגדר האנשים שבסעיף 5 חל עליהם.
- (ב) המבקש חידוש רשיון לא יידרש לעמוד שוב בבחינות האמורות בתקנה 2(4), אם הוגשה הבקשה תוך עשר שנים מיום שפקע תקפו של הרשיון הקודם.
- סייגים לקבלת רשיון
5. (א) לא יהיו זכאים לקבל רשיון או לחדשו:
- (1) רב המקבל משכורת ממועצה דתית, מאוצר המדינה או מרשות מקומית;
 - (2) עובד המדינה, עובד לשכת רבנות, רשות מקומית או מועצה דתית;
 - (3) מי שהורשע בעבירה, שלדעת בית הדין הרבני הגדול, יש עמה קלון;
 - (4) מי שמבחינת אפיו ואורח חייו איננו ראוי, לדעת בית הדין הרבני הגדול, לשמש במקצוע של טוען רבני, ובתנאי שניתנה לו הזדמנות להשמיע דבריו;
 - (5) טוען רבני שועדת המשמעת כאמור בתקנה 19 שללה רשיונו – למשך תקופת שלילת הרשיון.
- (ב) חבר מועצת רשות מקומית או מועצה דתית לא יהא רשאי להופיע בפני בית הדין הרבני היושב בתחום שיפוט של אותה רשות מקומית או מועצה דתית.
- כבוד המקצוע
6. טוען רבני ישמור על כבוד המקצוע וימנע מכל דבר העלול לפגוע בכבוד המקצוע של טוען בפני בתי דין רבניים.
- החובה כלפי הלקוח וכלפי בית דין
7. טוען רבני יפעל במילוי תפקידיו לטובת שולחו בנאמנות ובמסירות, ויעזור לבית הדין הרבני בעשיית משפט צדק.
- איסור פרסומת
8. טוען רבני לא יעשה לעצמו פרסומת כעוסק במקצוע טוען רבני אלא במידה המותרת לעורך דין.
- איסור שידול לשם השגת עבודה
9. לא ישדל טוען רבני, כעצמו או על ידי אחר, כל אדם למסור לידי עבודה מקצועית.
- שימוש בתארים
10. טוען רבני ישתמש לציון מקצועו בתואר "טוען רבני" או בתואר לועזי מקביל, ובתאור זה בלבד. אין בהוראה זו כדי למנוע את השימוש בתואר רבני או בתוארו האקדמי או בתואר שדין אחר מתיר את השימוש בו.

- איסור שותפות 11. טוען רבני לא יעסוק במקצועו בשותפות עם אדם שאינו טוען רבני, ולא ישתף אדם כזה בהכנסותיו בתמורה בעד שירותים, סיוע או תועלת אחרת לעסקו.
- איסור העסקה 12. טוען רבני לא יעסיק במשרדו טוען רבני או עורך דין שרשיונו נשלל ממנו, בתקופת שלילת הרשיון.
- כללי אתיקה 13. כללי האתיקה המקצועית כפי שנקבעו על ידי המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין לפי סעיף 109 לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961, יחולו על טוען רבני, בשינויים המחוייבים לפי תקנות אלה.
- עבירות משמעת 14. אלה עבירות משמעת:
- (1) הפרת הוראה מהוראות התקנות 6 עד 13 או של דין אחר המטיל חיוב או איסור על טוען רבני בקשר למקצועו;
- (2) כל מעשה או מחדל שאינו הולם את מקצוע הטוען בפני בתי דין רבניים.
- ועדת משמעת 15. שר הדתות יכונן ועדת משמעת בת שלושה חברים:
- (1) שני דיינים של בתי הדין הרבניים האזוריים, שיתמנו על ידי בית הדין הרבני הגדול, אשר יקבע אחד מהם להיות יושב ראש הועדה;
- (2) רב שיתמנה על ידי מועצת הרבנות הראשית לישראל.
- תקופת הכהונה 16. תקופת כהונתם של חברי ועדת המשמעת תהיה שלוש שנים מיום מינויים.
- פרסום ברשומות 17. הרכב ועדת המשמעת יפורסם ברשומות.
- סדרי הדין 18. ועדת המשמעת תקבע את סדרי הדין לדיונה, במידה שלא נקבעו סדרי אחרים על ידי בית הדין הרבני הגדול.
- שלילת רשיון 19. ועדת המשמעת תהיה רשאית להחליט על שלילת רשיונו של טוען רבני שהורשע בעבירת משמעת, לצמיתות או לתקופה מסוימת.
- ערעור 20. פסק-דין של ועדת המשמעת יהיה נתון לערעור בפני בית הדין הרבני הגדול.
- מגיש הקובלנה 21. קובלנה נגד טוען רבני בשל עבירת משמעת תוגש על ידי מנהל בתי הדין הרבניים או בא-כוחו, או על ידי היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו, בין ביזמתם הם ובין על פי תלונת אדם אחר.
- עונשין 22. העובר על תקנה 1, דינו – מאסר ששה חדשים או קנס.
- הוראת מעבר תק' תשל"א-1970 23. מי שערב תחילתן של תקנות אלה היה לו רשיון לפי תקנות הדיון של בתי הדין הרבניים, תש"ך-1960, ועסק כטוען, יראו אותו כאילו קיבל רשיון לפי תקנות אלה מיום תחילתן בסייגים האמורים בתקנה מד(3) לתקנות הדיון האמורות, ולענין חידוש רשיונו ותקפו לא יחולו עליו הסייגים שבפסקאות (1) ו-(2) לתקנה 5(א) מתקנות אלה.
- השם 24. לתקנות אלה ייקראו "תקנות הטוענים הרבניים, תשכ"ח-1967".

424. הנחיות להקמת בית עלמין בהתיישבות ובקבוצים

- א. יש להכין מפה מדויקת של בית העלמין.
- ב. להקים חברה קדישא ע"י רב מוסמך, שחבריה יהיו אנשים דתיים ומסורתיים שיעברו השתלמות בנושא הנ"ל, ע"י החברות הקדישא של הערים הגדולות.
- ג. יש לאתר שטח שאינו יעיל לצרכים אחרים, כי אם לבית עלמין בלבד.
- ד. המקום המיועד צריך להיות רחוק ממוקדי ביוז, לול, רפת, פסולת בתי חרושת, ניקוזי מים, אשפה, בריכות דגים, ריחות רעים, כביש ראשי וכו'.
- ה. יש להוציא אשור מהוועדה לבנין ערים או מהמועצה האזורית על הקמת בית עלמין.
- ו. לאחר כל מה שנוכר לעיל יש לבקש ממשרדנו רשיון לעסוק בעניני קבורה, לאחר המצאת אישור של הוועדה הנ"ל.
- ז. יש לגשת למוסד לבטוח לאומי במקום מגורכם כדי לחתום אתם על הסכם קבורה חנם.
- ח. יש לצפות מראש ולהמנע מבעיות ומהשקעות כספיות מיותרות.
- ט. מיקום בית העלמין רצוי במישור.
- י. רצוי להמנע משטח הררי, אדמת טרשים או מוואדי כדי למנוע סחף של אדמה וקברים בשעות הגשמים. אם אין ברירה, יש לדאוג לניקוז מתאים.
- יא. רצוי להתרחק מאדמה קשה, מאדמה "עובדת" נוז וכדומה הגורמות לבקיעים ונוק לקברים.
- יב. השטח שנקבע לבית עלמין רצוי שיהיה קרוב לקו מים ולשביל או דרך סלולה, כי ההוצאות של סלילת כביש או קו מים הם יקרים מאוד ואם אין ברירה יש לחסוך בהוצאות מיותרות כגון: למשוך לבד צנור פלסטי, במקום כביש אספלט אפשר לסלול כביש כורכר, שאינו כל כך יקר.
- יג. יש לגדר את בית העלמין, כדאי בגדר פשוטה כדי לא להכנס להוצאות מיותרות.
- יד. יש לדאוג לכרוז לנטילת ידיים בכניסה לבית העלמין, רצוי גם ספל.
- טו. בשלב מאוחר יותר יש לסלול שבילי גישה בתוך בית העלמין.
- טז. יש לקדש את בית העלמין ע"י מנין של עשרה איש עם רב ע"י הקפות ואמירת פרקי תהילים וכו' את הנוסח אפשר להשיג אצלנו.
- יז. המרחק בין קבר לקבר צריך להיות 40 ס"מ.
- יח. עומק הקברים 110 ס"מ, אורכם - 2 מטר ורוחבם - 60 ס"מ.
- יט. אין הכרח להקים חדר טהרה בשלב ראשון, כי בדרך כלל נוהגים לטהר בבתי החולים.
- כ. רצוי שכל חב"ק קטנה יהיה לה קשר עם חב"ק גדולה באחת הערים הגדולות כדי לקבל הדרכה וסיוע מעשי.

425. מלגות ללימודים על יסודיים לשנת התשנ"ב

1. החברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ מעניקה מלגות לשם הקלת נטל ההוצאה הכרוכה ברכישת ספרי לימוד והוצאות אחרות הקשורות בלימודים על יסודיים של ילדי עובדי המדינה, באמצעות הקרן ע"ש דב צפרוני ז"ל. שיעור המלגה – 250 שקל חדש.
2. זכאים למלגה:
 - א. עובד מדינה קבוע (למעט עובדים במערכת הבטחון ומורים, אשר להם מוסדות כספיים נפרדים) המועסק לפחות שלוש שנים בשירות המדינה, רשאי להגיש בקשה והוא יכול להיות זכאי למלגה עבור ילד אחד בלבד במשפחה.
 - ב. ההגבלה בדבר שנות שירות במדינה לא תחול על עובד – עולה חדש – שוותקו בארץ אינו עולה על 3 שנים.
 - ג. המלגה מיועדת לילדי עובדי מדינה שהינם תלמידים בבתי ספר תיכוניים עיוניים מקצועיים, חקלאיים, או ימיים, חטיבות הביניים (מכתה ט') ושייכות תיכוניות עד 12 שנות לימוד בלבד, במסגרת הכוללת את הכיתות ט' י' יא' יב' בשנת הלימודים התשנ"ב.
 - ד. משפחה שקיבלה מלגה בשנת התשנ"א לא תהיה זכאית לקבל השנה מלגה אולם:
 1. אם שני ההורים הינם עובדי מדינה הזכאים למלגה על פי סעיף 2 לעיל רשאי אחד ההורים להגיש בקשה למלגה של שנת הלימודים התשנ"ב ויקפיד לצרף לבקשה את תלושי המשכורת של שני ההורים.
 2. אם למשפחה בשנת הלימודים התשנ"ב שני ילדים או יותר הלומדים בתיכון, רשאי העובד להגיש בקשה למלגה של שנת הלימודים התשנ"ב על פי סעיף א' לעיל ויקפיד לצרף לבקשה אישורים מקוריים של הנהלת ביה"ס לגבי כל אחד משני הילדים שתצויינה בהם כיתות הלימוד.
 - ה. טפסי בקשה מיוחדים למלגה לשנת הלימודים התשנ"ב ניתן לקבל במחלקה למשאבי אנוש במשרד הראשי בירושלים. המועד האחרון להגשת הבקשות הוא א' בטבת תשנ"ב 8.12.91.

426. מבצע התרמה בבתי-כנסת למען ילדי עולים

- אמונה מעבירה מבצע התרמה בבתי הכנסת, תחת הסיסמא "בית חם לילדי העולים". להצלחת המבצע אנו פונים בזה לגבאי בתי-הכנסת בכל אתר ואתר.
- ידועה לכם ודאי, הפעילות הענפה של אמונה בכל רבדי החינוך והחברה.
- אמונה מקדישה השנה משאבים לקליטת עולים במוסדותיה, שם מתחנכים ילדי-העולים לאורח חיים יהודי-דתי.
- אנא מכם הטו שכם להצלחת ההתרמה בבתי הכנסת ועל ידי כן יוגבר חנוכם של רבבות ילדי ישראל ברוח דתית לאומית.
- שני הרבנים הראשיים לישראל הכירו בחשיבות המפעל ואף הם העניקו מכתב ברכה למבצע.
- אנא, היו שותפים במבצע חשוב זה.

נספח:

על המחזה שיועלה לציון שנת ה-500 לגירוש ספרד (מתוך סיפורה של ההפקה ע"י רבקה מנוביץ)

העלילה:

"הענק" (במובן של תכשיט לצוואר) הוא ספור-מגילה אותה כותב יצחק בן יהודה נכדו של השר דון יצחק אברבנאל לבנו.

בפתיחה אנו פוגעים ביואנו – נער דייגים אסופי כבן 14 היושב בכלא ומועד להשלח לברזיל לעבודת פרך. אציל ספרדי המופיע בתאו באחד הימים מוציא אותו משם ומביאו לארמונו המפואר. לשם מה? סוד הוא. את הפתרון יקבל כאשר יהיה תלמיד טוב אצל האציל אשר כפי שיתברר אח"כ הוא דודו ויהיה מסוגל לקרוא כל מה שיתן בידו.

בתהליך של חשיפה הדרגתית ולימוד איטי, הוא מתוודע אל יהדותו ומתגלה לו מוצאו האמיתי. דודו מביא אותו לשינוי ביחס רגשי השנאה אל היהדות ולבסוף, כשמתברר לו שהוא נכדו של דון יצחק אברבנאל שנחטף בגיל שנה ע"י האינקוויזיציה, הוא שב ליהדות בלב שלם. כך נודע לו שסבו דון יצחק, שר האוצר היהודי, גלה מרצון יחד עם כל מגורשי ספרד, וכך גם נודע לו, שאמו; שבנה נחטף – בגיל שנה, מחפשת אותו כבר 13 שנה וגם עקבותיה אבדו.

הדוד – דון קורנל – שהוא סניור בנבנישתי האנוס, מגלה לו את סוד המערה, מצרפו לקהילת האנוסים ומוסר בידיו את מגילות המשפחה המוסתרות בה. בהמשך משיא דון קורנל את שני הילדים, יואנו ובת – דודו, זה לזה, במוצאי יום הכפורים, אך עם סיום טקס החתונה המאוחר, פורצת האינקוויזיציה אל הארמון. הדוד – דון קורנל, מסגיר את עצמו לידיה, והילדים מספיקים לברוח ביחד אל מחוץ למערה ומשם אל מחוץ לגבולות הארץ.

זהו ספור העלילה המקוצר המבוסס על הספר "זכרונות לבית דוד". איננו יודעים מה היה ההמשך, אבל ידוע לנו שכיוון הבריחה היה לנאפולי, ושם, כידוע, אין אינקוויזיציה, ושם, אולי, עוד אביו של יואנו חי.

ד. העיבוד

העלילה היתה עכשיו מגובשת. תלאות רבות המובאות בספר, מצאו את דרכן אל מחוץ למחזה.

ומכל זאת איך מתקשר הספור לימינו?

הרגשתי צורך עז ליצור אקטואליזציה.

ואז צץ הרעיון: המסגרת הרי היא מסגרת של ספור זכרונות, ולמה לא נמשיך אותה מסגרת? וכך נפלה ההכרעה על יצירת המשך אורגני לספר. המגילות של הזכרונות יסתיימו לא במאה ה-15 בספרד, אלא כאן במדינת ישראל ב-1992, 500 שנה אחרי כן.

כך נולד ד"ר דן שביט, מרצה להיסטוריה של יהדות ספרד באוניברסיטה העברית, שהוא גם מצאצאי האנוסים, יליד איטליה ובן להורים שנהרגו בשואה. בידו מצוי פמוט מזרז שמתגלגל במשפחתו במשך דורות ובתוכו מוסתרת מגילת אבותיו, מגירוש ספרד ועד לגירוש יהודי איטליה בשואה.

הפמוט נראה כחלקה האחד של מנורה שעמדה פעם בבית כנסת מפואר. החוקר שלנו מקדיש חלק גדול מזמנו לחיפוש אחרי החלק השני של הפמוט. באחד הימים, תוך כדי סיור המשלחת המדעית שהוא עומד בראשה בפורטוגל, הוא מתגלגל לארמון מפואר שהיה שייך כנראה ליהודים אנוסים. מתחת לארמון התגלתה לא מכבר מערה שבה התפללו האנוסים, וכאן, בבית הכנסת המוסתר, לאחר שנים של חפוש

מאזכרים, הוא מוצא את חלקו השני של הפמוט שהמתין 500 שנה כדי להתאחד עם אחיו, זה שנדד על פני כל אירופה במסע התלאות של פזורת יהודי ספרד.

כאשר שני החלקים מתאחדים לאחד, נשלמת הכתובת שבתחתית "שיויתי ה' לנגדי תמיד".

כשד"ר דן שביט פותח את החלונות שבגוף הפמוט שנתגלה, משתלשלת מתוכו מגילה צהובה: החלק הראשון של מגילת אבותיו...

בחדרו שבמלון שרתון, לשם הוא לוקח את המגילה שנתגלתה, הוא יושב כל הלילה וקורא כשעיניו זולגות דמעות.

במגילה הוא מוצא את ספור חייו של יואנו אנטוניו ברנאל, נכד השר דון יצחק אברבנאל, שהוא - החוקר ד"ר דן שביט, (ששמו הקודם היה יואנו סביליו אברנליטו), הנו מצאצאיו. כך מתקשרת המגילה העתיקה עם ימינו. כך נפתרה גם בעיית ההמחשה, וכך נמצא גם פתרון לבעיית המיקוד והריכוז של עלילה וביצוע.

העברה של יצירה ממדיום למדיום יוצרת קשיים בדרך כלל. לכל מדיום יש חוקים משלו, אפשרויות שונות ומגבלות. הדרמה מחייבת קומפקטיות. אל תוך מסגרת של שעה וחצי, יש להריק, לפעמים, ספר בן דפים רבים. לצופה, שלא כמו לקורא, אין אפשרות לקרוא פרק, להפסיק, ולשוב לקרוא. בתיאטרון, בפרק זמן קצוב, יש להכיל יחידה שלמה, וכל שבריר שניה על הבמה קובע האם הצופה "יהיה איתך" או ש"תאבד אותו". לשם כך יש למקד את העלילה ולרכז משמעויות. שזירה נכונה של מטאפורות בימתיות תורמת לכך.

המטאפורה הבימתית, בדומה למטאפורה השירית, נשענת על שילוב אלמנטים שהעמדתם יחד יוצרת משמעויות חדשות, אלא שבשיר, המטאפורות עשויות מילים בלבד, ואילו בתיאטרון, המטאפורה מורכבת מאלמנטים מתחומים שונים: מילה ומחווה, צליל וצורה, אביזר ותפאורה, ולרוב גם תאורה ופעלולים, וכל-אלה משמשים יחדיו. צורות וקומפוזיציות חדשות נוצרות בחלל הבמה בכל שבריר של שניה ושדרים חדשים משדרים משמעויות בכל שניה של פעילות בימתית משתנה. ידועה אמרתו המפורסמת של צ'כוב "אם אקדח תלוי על הקיר במערכה א' הוא חייב לירות בהמשך".

היה עלי לשלב את כל האלמנטים הבימתיים העומדים לרשותי ולשלב אותם יחדיו. לשך כך נעשו מספר צעדים. הספור המקורי קיבל טיפול נועז: עלילות משנה נמחקו, השיא הוקדם, הקשרים הפנימיים חוזקו והפיתוח לקח בחשבון את אמצעי הבמה.

שני שנויים מהותיים נוספים נוצרו מכוח זה:

הראשון - שבירת הרצף הכרונולוגי: עבר והווה התחלפו ביניהם ונוצרה מסגרת בימיו מודרנית, כאשר הזמן הריאליסטי מאבד את ערכו והחשיבות מתמקדת במשמעויות שמאחורי הרצף העלילתי.

השני - הטענת משמעויות על האביזר המיקרי המופיע בטקסט והחלפתו באחר. גם השינוי הזה נועד לשרת את המגמה של העמקת משמעויות ועיבויין.

החלפת האביזר מרכז את העלילה הפנימית - נעשתה במחושב: הענק הוחלף בטבעת. במקור קרוי הספור "הענק". הענק הוא תכשיט צוואר עשוי יהלומים, אותו קיבלה אמו של יואנו ביום נשואיה מחתנה וחרוט עליו שם בעליו הקדום, שהיה מנשיאי בכל.

ענק זה משמש אחר כך עדות לזהותה של האם שעלתה על המוקד, ובאמצעות הכתובת שעליו מוכח שהיא היתה הנזירה מרגריטה. שינוי גם את האביזר וגם את הכתובת שעליו. במקום שם בעליו הקדום שהיה חרוט עליו בסיפור המקורי, קבענו שהפסוק החרוט יהיה: "וארשתוך לי בחסד ובאהבה (במקום באמונה) וידעת את ה'". את הפסוק הזה (בשינוי המלה "באמונה") אומר ד"ר דן שביט בעמדו במרפסת חדרו

שבקומה ה-19 כשהוא מניח תפילין לאחר מסעו הלילי אל נבכי המגילה, ואת הפסוק הזה, זועק בקול דון קורונל, כשהוא מכיר את הטבעת שהייתה שייכת לאחותו, ומבין שהנשרפת הייתה, אכן, אחותו – ואמו של יואנו. אבל לטבעת גם תפקיד פונקציונלי: בה יקדש יואנו את בת דודתו, הנערה – דונה גרציה, במוצאי יום הדין במערת הסתרים, רגע לפני שהאינקוויזיציה תפרוץ לשם.

ה. משמעויות

הפסוק: "וארשתוך לי באמונה וידעת את ה'" הוא מרכז משמעות המחזה, שכן הטבעת והפסוק החרוט בה הינם הדבר היחיד שנותר מהאם שהפכה לרמץ. ומה שיותר מזה, הילד שגילה את אלוקיו והאם שחפשה את בנה נפגשו סוף סוף – לאחר מסע של חפושים ותלאות, אבל נקודת המפגש, למרבה הטרגדיה, היא שם, במוקד האינקוויזיציה, במדורה של קידוש ה'.

אותה מדורה שבה "ידעת את ה'", אמו של יואנו...

ידיעת ה' היא מטבע טעון משמעויות במקורותינו: ו"האדם ידע את חוה אשתו", כי "ידעתיו" נאמר על אברהם אבינו, ועוד...

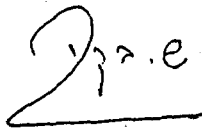
ידיעה היא אהבה, וכמוה-כאהבה, היא אקט של התאחדות מוחלטת, כבין איש אשתו (ובקבלה – כבין השכינה לכנסת-ישראל).

"ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך" – אפילו נוטל את נפשך – אומר המפרש.

ידיעת ה' שבמחזה שלנו הוא ידיעה של אהבה עד-כלות, קדושין שהם מסירת הנפש עד כלותה, אהבת מוות...

וזהי גם משמעותו של המחזה עצמו: מסע של קודש, כי כאשר ד"ר דן שביט עומד בחדרו שבמלון שרתון ומזמין אותנו לצאת איתו אל מסע המגילה כשהוא עטור בתפילין של ראש ושל יד, יש לכך משמעות של הזמנה למסע של תפילה.

בקדושה ובטהרה מכריז הוא, כאילו, נבוא אל הקודש הזה ונחוה יחדיו את חוית הספור הקדוש הזה! זוהי גם התגלמות נצחונו של ד"ר דן שביט על האינקוויזיציה: מעל רחוב היהודים, שבו נעקדו אבותיו בשל אמונתם, עומד לו החוקר הישראלי ועובד את אלוקי ישראל בגלוי ובגאון, ועם ישראל חי!

שלמה בקיש
המנהל הכללי